



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

T: 01 478 38 00

F: 01 478 39 00

E: gfu.fu@gov.si

www.fu.gov.si

ODPIS OBVEZNOSTI, ODPIS TERJATEV TER KONVERZIJA TERJATEV V LASTNIŠKI DELEŽ DOLŽNIKA

Podrobnejši opis

1. izdaja, februar 2017

KAZALO

1 SPLOŠNO	3
2 ODPIS OBVEZNOSTI	4
2.1 PRIMER 1: DAVČNA OBRAVNAVA ZUNAJ-SODNE PORAVNAVE IZ 41. ČLENA ZFPPIPP; KVORUM 60% TERJATEV	4
3 ODPIS TERJATEV	5
3.1 PRIMER 1: DAVČNA OBRAVNAVA SPORAZUMNEGA ODPISA DOLGA	6
3.2 PRIMER 2: GOSPODARSKI SPOR IN SODNA PORAVNAVA	6
3.3 PRIMER 3: PRAVNOMOČNI SKLEP O POTRJENI PRISILNI PORAVNAVI	7
3.4 PRIMER 4: SPORAZUMNI ODPIS TERJATEV IZVEN POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE	7
4 KONVERZIJA TERJATVE V KAPITAL	8
4.1 PRIMER 1: DAVČNA OBRAVNAVA KONVERZIJE TERJATVE V LASTNIŠKI DELEŽ DOLŽNIKA	8
4.2 PRIMER 2: DAVČNA OBRAVNAVA ODKUPA DOLGA IN NJEGOVE KONVERZIJE V KAPITAL	9
4.3 PRIMER 3: DAVČNA OBRAVNAVA ZUNAJ-SODNE PORAVNAVE IZ 41. ČLENA ZFPPIPP	10
4.4 PRIMER 4: DAVČNA OBRAVNAVA KONVERZIJE TERJATEV UPNIKOV DRUŽBE V POSTOPKU PRISILNE PORAVNAVE	11

1 SPLOŠNO

V skladu z 12. členom [Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#) se pri ugotavljanju davčne osnove (dobička) zavezanca upoštevajo prihodki in odhodki, kot se ugotovijo v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid, na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi, če ta zakon ne določa drugače.

Pri **odpisu obveznosti** gre za zmanjšanje dolgov, ki nima za posledico zmanjšanja sredstev, zato mora v skladu s SRS 15¹ zavezanec pripoznati **prihodke** v poslovnem obdobju, v katerem je bil sklenjen sporazum z upniki, razen za izjeme 41. člena [Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju \(ZFPPPP\)](#) in sicer:

- prenehanja terjatev ki so jih upniki prenesli na družbo v postopku spremembe osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja, če je bil nad insolventnim dolžnikom začet postopek prisilne poravnave,
- zmanjšanje terjatev v skladu s potrjeno prisilno poravnavo,
- zunaj postopka prisilne poravnave izvedeno finančno prestrukturiranje.

Ne glede na pripoznane prihodke pri dolžniku, se davčno priznavanje odhodkov pri upniku presoja skladno z določili **29. člena** ZDDPO-2. Na podlagi tega člena se za **davčno priznane odhodke** štejejo odhodki, ki so potrebni za pridobivanje prihodkov. Davčno priznani odhodki so zato tisti, ki so neposredni pogoj ali neposredna posledica opravljanja dejavnosti, nimajo značaja privatnosti in so skladni z običajno poslovno prakso.

Glede priznavanja odhodkov iz prevrednotenja gospodarskih kategorij na nižjo vrednost ZDDPO-2 posebej ureja prevrednotenje in **odpis terjatev v 21. členu** ZDDPO-2 in z njim določa v katerih primerih je odpis terjatev priznan kot odhodek za davčne namene. Splošno pripominjamo, da uporaba navedene določbe glede upoštevavanja odpisa terjatev kot davčno priznanega odhodka temelji na predpostavki, da gre za terjatve, ki so ob njihovem nastanku bile dejansko vključene v obdavčljive prihodke zavezanca, v skladu z 12. členom ZDDPO-2.

Pri **konverziji** terjatev upnikov v kapital družbe gre po vsebini za dve transakciji in sicer za odpis dolga in izdajo kapitalskih inštrumentov v zameno za kapital. Družba dolžnica iz naslova konverzije terjatev upnikov v kapital družbe:

- a) pripozna prihodke ali
- b) v postopku prisilne poravnave izgubi pravico do pokrivanja davčne izgube iz preteklih let

v obsegu razlike med davčno vrednostjo vseh konvertiranih obveznosti in pošteno vrednostjo kapitalskih inštrumentov družbe, ki jih dotedanji upniki pridobijo na podlagi konverzije.

¹ [Slovenski računovodski standardi \(2016\)](#)

2 ODPIS OBVEZNOSTI

Pri odpisu obveznosti gre za zmanjšanje dolgov, ki nima za posledico zmanjšanja sredstev, zato mora v skladu s SRS 15² zavezanec pripoznati prihodke v poslovnem obdobju, v katerem je bil sklenjen sporazum z upniki, razen za izjeme 41. člena [Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju \(ZFPPIPP\)](#).

2.1 PRIMER 1: DAVČNA OBRAVNAVA ZUNAJ-SODNE PORAVNAVE IZ 41. ČLENA ZFPPIPP; KVORUM 60% TERJATEV

V zunaj-sodnem postopku finančnega prestrukturiranja, se v skladu z 41. členom [Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju \(ZFPPIPP\)](#) v izkazu poslovnega izida ne pripoznajo prihodki, iz naslova odpisa dela obveznosti.

Določilo 41. člena ZFPPIPP, ki v prvih dveh odstavkih določa računovodsko obravnavo zmanjšanja obveznosti na podlagi potrjene prisilne poravnave, predstavlja odstop od splošnega računovodskega pravila. Dolžnik v višini odpisov obveznosti tako ne pripozna prihodkov ampak z odpisi obveznosti neposredno pokrije preneseno izgubo in za preostali znesek odpisanih obveznosti oblikuje kapitalske rezerve. Zakonodajalec je v obravnavanih primerih tako določil, da odpis obveznosti na kapital dolžnika ne vpliva posredno prek izkaza poslovnega izida ampak neposredno. Pri tem pa se zakonodajalec z opisano posebno računovodsko obravnavo odpisov obveznosti ni omejil le na prisilno poravnavo ampak je v četrtem odstavku 41. člena ZFPPIPP posebno računovodsko obravnavo ob izpolnjevanju pogojev razširil tudi na zmanjšanja obveznosti na podlagi delnega odpusta dolga za katerega se upniki in dolžnik dogovorijo v zunaj-sodni poravnavi. Pri tem pa mora biti tako zmanjšanje obveznosti izvedeno:

1. na podlagi poročila o ukrepih finančnega prestrukturiranja iz 35. člena ZFPPIPP in
2. na podlagi zunaj-sodne poravnave, ki učinkuje na najmanj 6/10 vsote vseh terjatev upnikov do družbe.

Iz vsebine četrtega odstavka 41. člena ZFPPIPP izhaja, da gre za 6/10 vsote vseh terjatev upnikov do družbe. Iz besedila te določbe ni mogoče sklepati, da je kvorum postavljen na ravni posamezne skupine terjatev.

Obravnavani člen ZFPPIPP je primarno namenjen računovodski obravnavi zmanjšanja obveznosti dolžnika v okviru prisilne poravnave. Določbo četrtega odstavka tega člena gre zato razumeti kot ukrep, ki omogoča, da v kolikor med upniki in dolžnikom obstaja pripravljenost zunaj-sodno rešiti problem dolžnikove insolventnosti, davčna obravnavo odpisa obveznosti ne bi smela biti tista, ki bi tako zunaj-sodno rešitev onemogočila ali jo vsaj znatno otežila in tehtnico prevesila v prid sodnega insolvenčnega postopka. V tej luči je kvorum iz četrtega odstavka 41. člena ZFPPIPP potrebno smiselno podobno razumeti kot kvorum iz 205. člena ZFPPIPP, ki določa, da je prisilna poravnava sprejeta, če za njeno sprejetje glasujejo upniki, katerih skupni ponderirani zneski terjatev so najmanj enaki 6/10 zneska vsote ponderiranih zneskov vseh priznanih in verjetno izkazanih terjatev upnikov v postopku prisilne poravnave. Pri seštevku je le ponderiranje narejeno na podlagi okoliščin posamezne skupine terjatev, skupna vsota, oziroma imenovalc kvoruma pa je izračunan kot vsota vseh (skupin) terjatev.

Iz zapisanega izhaja, da je v postopku zunaj-sodne poravnave iz četrtega odstavka 41. člena ZFPPIPP potrebno doseči dogovor z upniki, katerih vsota terjatev predstavlja najmanj **6/10 vseh terjatev, ki jih imajo upniki do družbe**, če želi dolžnik računovodske posledice zmanjšanja obveznosti pripoznati neposredno v kapitalu.

² [Slovenski računovodski standardi \(2016\)](#)

3 ODPIS TERJATEV

Ne glede na pripoznane prihodke pri dolžniku, se davčno priznavanje odhodkov pri upniku presoja skladno z določili 29. člena [Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#). Na podlagi tega člena se za davčno priznane odhodke štejejo odhodki, ki so potrebni za pridobivanje prihodkov. Davčno priznani odhodki so zato tisti, ki so neposredni pogoj ali neposredna posledica opravljanja dejavnosti, nimajo značaja privatnosti in so skladni z običajno poslovno prakso.

Odhodki iz prevrednotenja zaradi slabitev in odpisa poslovnih terjatev so delno priznani. Slabitve, ki ob obračunu niso priznane kot odhodek, se priznajo ob prodaji ali drugačni odtujitvi terjatev.

V skladu z določbo prvega odstavka 21. člena ZDDPO-2 se odhodki zaradi prevrednotenja terjatev zaradi oslabitve priznajo v obračunanih zneskih v skladu z 12. členom tega zakona, vendar znesek teh odhodkov v davčnem obdobju ne sme presegati nižjega od naslednjih zneskov:

- zneska, ki je enak aritmetični sredini v preteklih treh davčnih obdobjih dejansko odpisanih terjatev pod pogoji iz šestega odstavka tega člena, ali
- zneska, ki predstavlja 1 % obdavčljivih prihodkov davčnega obdobja.

Po določbi petega odstavka 21. člena ZDDPO-2 se odhodki prevrednotenja terjatev, ki ob oblikovanju popravkov vrednosti terjatev davčno niso bili priznani, priznajo ob dejanskem odpisu celote ali dela terjatev, ki niso bile poplačane oziroma poravnane, pod pogoji iz šestega odstavka tega člena.

V skladu z določbo šestega odstavka 21. člena ZDDPO-2 je odpis terjatev priznan kot odhodek:

- na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o zaključenem stečajnem postopku ali na podlagi pravnomočnega sklepa o potrditvi prisilne poravnave, v delu, v katerem terjatve niso bile poplačane oziroma niso bile poplačane v celoti,
- na podlagi neuspešno zaključenega izvršilnega postopka sodišča ali brez sodnega postopka za poplačilo terjatev, če zavezanec dokaže, da bi stroški sodnega postopka presegli znesek poplačila terjatev, oziroma če dokaže, da so bila opravljena vsa dejanja, ki bi jih opravil s skrbnostjo dober gospodarstvenik, za doseg poplačila terjatev, oziroma da so nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni.

Na navedene pogoje iz šestega odstavka 21. člena ZDDPO-2 je vezana tudi določba sedmega odstavka tega člena, ki nalaga preverjanje izpolnjevanja navedenih pogojev in prilagoditev davčne osnove tudi v obdobju dejanskega odpisa terjatev za že uveljavljene odhodke prevrednotenja terjatev zaradi oslabitve v preteklih davčnih obdobjih. Tako se davčna osnova ob odpisu terjatev poveča za odhodke prevrednotenja terjatev zaradi oslabitve, ki so bili priznani na podlagi prvega odstavka 21. člena ZDDPO-2 v preteklih davčnih obdobjih, če se odpis terjatev ne opravi pod pogoji iz šestega odstavka tega člena.

Izpolnjevanje pogojev in kriterijev, na podlagi katerih se odpis terjatev prizna kot odhodek je treba ugotavljati in presojati v vsakem konkretnem primeru posebej. Za presojo in odločitev v konkretnem primeru je treba poznati vsa relevantna dejstva in okoliščine primera.

3.1 PRIMER 1: DAVČNA OBRAVNAVA SPORAZUMNEGA ODPISA DOLGA

Družbi A in B sta lastnici družbe C, ki je bila v juniju lansko leto po hitrem postopku izbrisana iz registra. Družba C je v preteklih dveh letih slabo poslovala. V letu 2015 sta družbi A in B svoji hčerinski družbi dali posojilo. Ker družba C posojila ni bila sposobna vrniti, sta ji lansko leto pred prenehanjem dolg odpisali. Odpisani dolg je za družbo C predstavljal prihodke, za družbi A in B pa odhodke. V nadaljevanju navajamo stališče o davčnem priznavanju opisanih odhodkov.

Dejstvo, da dolжник na podlagi sporazumnega, izvensodnega dogovora o odpisu dolga pripozna prihodke ne predstavlja zadostnega razloga, da bi bili odhodki, ki nastanejo upniku, avtomatično davčno priznani. Ne glede na pripoznane prihodke pri dolžniku, se davčno priznavanje odhodkov pri upniku presoja skladno z določili [Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#), v konkretnem primeru z določili 29. člena tega zakona. Na podlagi tega člena se za davčno priznane odhodke štejejo odhodki, ki so potrebni za pridobivanje prihodkov. Davčno priznani odhodki so zato tisti, ki so neposredni pogoj ali neposredna posledica opravljanja dejavnosti, nimajo značaja privatnosti in so skladni z običajno poslovno prakso. Na tej podlagi je pri presojanju zgoraj opisanih odhodkov potrebno ugotoviti predvsem:

- a. Kakšno je bilo poslovno in finančno stanje družbe C ob prejemu posojila oziroma ali bi bila v danih okoliščinah sposobna pridobiti posojilo od nepovezane osebe?
- b. S kakšnim namenom je bilo dano posojilo, oziroma ali posojilodajalec lahko verodostojno trdi, da je upravičeno pričakoval, da mu bo posojilojemalec dolg vrnil in iz katerega vira bo slednji sredstva za vračilo pridobil?
- c. V kolikor je družba C ob prejemu posojila imela sredstva za zavarovanje ali je bilo posojilo zavarovano?
- d. Ali je, ko so nastopile okoliščine, posojilodajalec sprožil vse ekonomsko smiselne postopke za izterjavo dolga?

Odhodki iz naslova sporazumnega odpisa dolga so pri upniku lahko davčno priznani le, če je posojilo dal posojilno sposobni stranki in iz posojila izhaja jasen namen oziroma vir, iz katerega bo posojilo vrnjeno. Ob neizpolnjevanju navedenih pogojev posojilodajalec ni mogel pričakovati ne vračila glavnice ne plačila obresti, torej se iz posla ni mogel nadejati prihodkov. V skladu s poslovno prakso je moral posojilodajalec zahtevati zavarovanje posojila v kolikor je posojilojemalec razpolagal s sredstvi za zavarovanje in ko so nastopila okoliščine, sprožiti ustrezne postopke izterjave. Glede na predstavljene okoliščine konkretnega primera lahko najverjetneje sklepamo, da je bilo posojilo porabljeno za poplačilo drugih nepovezanih upnikov zato, da je družba izpolnila pogoje za prenehanje po hitrem postopku. Če je temu tako, znesek posojila dejansko predstavlja povečanja kapitala družbe C s strani lastnikov in se tako tudi davčno obravnava. V kolikor posojilo pri družbi C ni bilo porabljeno ne za njeno redno delovanje ne za poplačilo nepovezanih upnikov, obstaja visoko tveganje, da gre pri navedenem primeru usklajenega delovanja povezanih oseb za shemo davčne utaje.

3.2 PRIMER 2: GOSPODARSKI SPOR IN SODNA PORAVNAVA

V gospodarskem sporu je bil zaradi neplačila terjatve opravljen poravnalni narok in sklenjena sodna poravnava, s katero sta se stranki dogovorili na nižji znesek poplačila terjatve. Postavlja se vprašanje, ali je v tem primeru znesek neizterjanega dolga lahko davčno priznan odhodek.

Kot izhaja iz druge alineje šestega odstavka 21. člena [Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#) se odpis terjatve oziroma dela terjatve, za poplačilo katere je zavezanec sprožil sodni postopek, pri katerem pa ni bil uspešen oziroma je bil le delno uspešen, prizna kot

odhodek, ko je postopek na sodišču končan. To velja tudi v primeru, ko se spor zaključi s sodno poravnavo oziroma z arbitražnim postopkom pred sodiščem.

3.3 PRIMER 3: PRAVNOMOČNI SKLEP O POTRJENI PRISILNI PORAVNAVI

Zavezanec razpolaga s pravnomočnim sklepom o potrjeni prisilni poravnavi, ki pa še ni realiziran. Dolžnik še ni plačal terjatve navedene v sklepu, saj obroki še niso zapadli. Postavlja se vprašanje, ali je potrebno počakati, da dolžnik te obroke plača, ali se lahko že sedaj odpiše tisti del terjatve, ki glede na sklep o potrditvi prisilne poravnave ne bo plačana.

Odpis terjatve, ki je opravljen na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o potrditvi prisilne poravnave v delu terjatve, za katerega iz sklepa izhaja, da ni bil oziroma ne bo poplačan, se pri ugotavljanju davčne osnove upošteva kot davčno priznani odhodek.

[Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#) v 21. členu ureja davčno obravnavo odhodkov zaradi prevrednotenja in odpisa terjatev in določa, kdaj in v katerih primerih je odpis terjatve, ki je opravljen na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o zaključenem stečajnem postopku ali na podlagi prisilne poravnave, prizna kot odhodek v delu, v katerem terjatve niso poplačane v celoti.

3.4 PRIMER 4: SPORAZUMNI ODPIS TERJATEV IZVEN POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE

Družba A d.d. in njeni hčerinski družbi so avgusta 2014 posredovale upnikom nezavarovanih poslovnih terjatev Predlog poravnave, v katerem jim ponujajo enkratno plačilo 25 % terjatev v oktobru 2014, plačilo 30 % v osmih polletnih obrokih začevši z oktobrom 2015 dalje in odpis preostalega dela (45 %) terjatev. Predlog poravnave velja, če ga sprejmejo upniki, ki imajo skupaj vsaj 90 % vseh navadnih poslovnih terjatev. Družba A d.d. in njeni hčerinski družbi so oktobra 2014 upnikom nezavarovanih poslovnih terjatev poslale potrditev, da je Predlog poravnave, to je sporazumnega odpisa 45 % terjatev in reprograma odplačevanja preostalih 55 %, sprejelo zadostno število upnikov.

Hkrati so sporočili tudi, da so s pomočjo kupcev in bank sklenili sporazum o financiranju, ki bo omogočil realizacijo Predloga poravnave, v prvem koraku izvedbo plačila 25 % nezavarovanih poslovnih terjatev. Navedena korespondenca določa, da bo izplačilo navedenega zneska izvedeno v roku petih dni od izdaje sklepa Okrožnega sodišča, iz katerega bo izhajalo, da prisilna poravnava na navedene poslovne terjatve ne učinkuje. Sklep o ugotovitvi, da so izpolnjeni pogoji za glasovanje o naknadnem predlogu prisilne poravnave, ki določa, da prisilna poravnava, če bo potrjena, ne bo učinkovala na poslovne terjatve, je bil izdan novembra 2014. Podlago za navedeno obravnavo poslovnih terjatev predstavlja načrt finančnega prestrukturiranja družbe A d.d. iz oktobra 2014, (v nadaljevanju: NFP), ki določa, da v skladu s prvim odstavkom 221.m člena [Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju \(ZFPPIPP\)](#) prisilna poravnava ne učinkuje na navadne poslovne terjatve. Skladno z NFP navadne poslovne terjatve upnikov znašajo skupaj X EUR. S sklepom, z dne X. 5. 2015, je Okrožno sodišče prisilno poravnavo nad dolžnikom A d.d., iz katere so izvzete poslovne terjatve, potrdilo.

Iz predložene dokumentacije je razvidno, da je družba A d.d. v obdobju postopka prisilne poravnave za neporavnane poslovne obveznosti z upniki sklenila izvensodni dogovor o delnem odpisu in reprogramu teh obveznosti. Te poslovne obveznosti so iz postopka prisilne poravnave izvzete. A d.d. je na tej podlagi odpisal med Y in Z mio EUR obveznosti. Ker gre pri tem za

zmanjšanje dolgov, ki nima za posledico zmanjšanja sredstev, mora v skladu s SRS 18³ A d.d. pripoznati prihodke v poslovnem obdobju, v katerem je bil sklenjen izvensodni sporazum z upniki, razen, če je do izvensodne poravnave prišlo na podlagi postopka finančnega prestrukturiranja, kot ga opredeljuje četrti odstavek 41. člena ZFPPIPP. Dogovor je sklenjen z dnem X. 11. 2014, ko je sodišče s sklepom odločilo, da so poslovne obveznosti izločene iz postopka prisilne poravnave.

Upniki so na podlagi sporazuma pristali na odpis 45 % poslovnih terjatev. V skladu s SRS 17⁴ morajo za znesek odpisanih terjatev pripoznati odhodke. Tako nastale odhodke je potrebno presoditi z vidika določb šestega odstavka 21. člena [Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#). V konkretnem primeru je že poznan sklep sodišča o potrditvi postopka prisilne poravnave z dne X. 5. 2015, iz katerega med drugim izhaja, da bodo navadne finančne obveznosti družbe C d.d. poplačane v višini 40 %, torej v nižji višini, kot bodo po dogovoru poplačane navadne poslovne obveznosti. Ne glede na to, da so se lastniki poslovnih terjatev izpostavili določenemu tveganju s pristopom k sporazumnemu izvensodnemu odpisu in reprogramu terjatev, dejanske okoliščine posla kažejo, da so ravnali s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika in opravili dejanja potrebna za dosego čim višjega poplčila terjatev. Tako nastali odhodki so zato z vidika določb šestega odstavka 21. člena ZDDPO-2 davčno priznani.

4 KONVERZIJA TERJATVE V KAPITAL

Pri konverziji terjatve v kapital gre z vidika dolžnika za poplačilo obveznosti s kapitalskim inštrumentom.

4.1 PRIMER 1: DAVČNA OBRAVNAVA KONVERZIJE TERJATVE V LASTNIŠKI DELEŽ DOLŽNIKA

Družba A je z diskontom odkupila terjatev do družbe B. V svojih knjigah je terjatev pripoznala po nabavni vrednosti, razliko do nominalne vrednosti terjatve pa je evidentirala izven-bilančno. Upnica družba A in dolžnica družba B sta se dogovorili, da bosta terjatev konvertirali v osnovni kapital družbe B oziroma, da bo družba A družbo B dokapitalizirala s stvarnim vložkom. V nadaljevanju je opisana davčna obravnava konverzije.

Transakcijo pretvorbe dolga v kapital je z davčnega vidika potrebno razumeti kot transakcijo poplčila terjatve s kapitalskimi instrumenti dolžnika in transakcijo (delnega) odpisa dolga, če je poštena vrednost pridobljenih kapitalskih inštrumentov oziroma poštena vrednost terjatve konvertirane v kapital, nižja od višine obveznosti dolžnika. Ob tem je potrebno upoštevati 187. člen [Zakona o gospodarskih družbah \(ZGD-1\)](#), iz katerega izhaja, da stvarni vložek povečuje kapital v višini gospodarske vrednosti stvarnega vložka. Gospodarsko vrednost stvarnega vložka predstavlja tržna oziroma poštena vrednost terjatve. Enačenje vrednosti kapitala ob pripoznanju z nominalno oziroma knjigovodsko vrednostjo obveznosti, ki na podlagi konverzije preneha, bi bilo tako v nasprotju z navedenim zakonom. Navedeno enačenje prav tako nima podlage v vsebini transakcije. Znesek povečanja kapitala je opredeljen z vrednostjo stvarnega vložka, stvarni vložek pa predstavlja terjatev upnika in ne obveznost dolžnika.

³ Slovenski računovodski standardi – SRS (Uradni list RS, št. 118/05, 10/06 – popr., 58/06, 112/06 – popr., 3/07, 12/08, 119/08, 1/10 – popr., 80/11, 2/12 in 64/12)

⁴ Slovenski računovodski standardi – SRS (Uradni list RS, št. 118/05, 10/06 – popr., 58/06, 112/06 – popr., 3/07, 12/08, 119/08, 1/10 – popr., 80/11, 2/12 in 64/12)

Družba A bo tako na podlagi odstopa od terjatve v zameno za kapitalski instrument odpravila pripoznanje terjatve do družbe B in povečala vrednost finančne naložbe v družbo B, ki jo mora ovrednotiti po pošteni vrednosti izdanih kapitalskih inštrumentov na dan konverzije, če te ni mogoče določiti ali če gre v primeru družbe B za odvisno oziroma pridruženo osebo, pa po pošteni vrednosti terjatve, konvertirane v kapital. V skladu s SRS⁵ 3.20 (MRS⁶ 27.37) se finančna naložba v odvisno oziroma pridruženo osebo (lahko) ovrednoti po nabavni vrednosti. Poštena vrednost terjatve, konvertirane v kapital namreč z vidika družbe A predstavlja nabavno vrednost finančne naložbe v kapitalske inštrumente družbe B. Pozitivna razlika med pošteno vrednostjo izdanih kapitalskih inštrumentov (oziroma pošteno vrednostjo konvertirane terjatve) in nabavno vrednostjo odpravljene terjatve povečuje davčno osnovo davka od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju: DDPO).

Obratno, negativna razlika med pošteno vrednostjo izdanih kapitalskih inštrumentov (oziroma pošteno vrednostjo konvertirane terjatve) in nabavno vrednostjo odpravljene terjatve zmanjšuje davčno osnovo DDPO. Slednje velja, če so izpolnjeni tudi drugi pogoji za davčno priznavanje odhodkov, npr. pogoji, ki jih določa 29. člen [Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#). Družba B bo odpravila obveznost do družbe A in povečala osnovni kapital v višini poštene vrednosti izdanih kapitalskih inštrumentov na dan konverzije, če te ni mogoče določiti ali če je družba B odvisna oziroma pridružena oseba družbi A, pa po pošteni vrednosti terjatve konvertirane v kapital. Za razliko med zneskom odpravljene obveznosti in pošteno vrednostjo izdanih kapitalskih inštrumentov mora družba B pripoznati prihodke oziroma povečati davčno osnovo za DDPO.

4.2 PRIMER 2: DAVČNA OBRAVNAVA ODKUPA DOLGA IN NJEGOVE KONVERZIJE V KAPITAL

Družba A istočasno kupi večinski delež v družbi B, v kateri postane 100 % lastnik, in z diskontom odkupi terjatve, ki jih imajo banke do družbe B. Odkupljene terjatve družba A v svojih knjigah evidentira po nabavni vrednosti. Ko postane družba A lastnica družbe B, slednja izvede finančno prestrukturiranje, v sklopu katerega oslabi prevrednoteno premoženje, odproda nepotrebno premoženje in oblikuje potrebne rezervacije. Prestrukturiranje privede do znižanja kapitala družbe B in posledično do potrebe po dokapitalizaciji za ohranjanje poslovanja. Družba A, kot edini lastnik družbe B, dokapitalizira družbo B s pretvorbo odkupljenih terjatev v kapital. V družbi B se v naslednjih letih poslovanje stabilizira. Glede na obseg poslovanja in strukturo bilance stanja se ugotovi presežek potrebnega kapitala, zato se posledično izvede znižanje osnovnega kapitala. Obe obravnavani družbi sta slovenska davčna rezidenta.

V povezavi z zgoraj opisanim primerom je bilo postavljeno vprašanje ali ima postopek dokapitalizacije za posledico nastanek prihodkov na strani družbe A, ki bi bili predmet obdavčitve z davkom od dohodkov pravnih oseb in ali bi se zmanjšanje osnovnega kapitala, ki je bil predhodno povečan s pretvorbo dolgov v kapital, štelo kot dividenda oziroma dohodek podoben dividendam, izplačan družbi A. Posredovan je bil spodnji odgovor.

Dokapitalizacija v obliki pretvorbe obveznosti družbe B do družbe A v kapital v opisanem primeru lahko privede do nastanka prihodkov na strani družbe A in na strani družbe B. Transakcijo pretvorbe dolga v kapital je namreč potrebno razumeti kot dve transakciji in sicer kot odpis upnikovega dolga dolžniku in kot izdajo kapitalskih instrumentov v zameno za kapital. V praksi to pomeni, da mora biti računovodska obravnava pretvorbe dolga v kapital pri dolžniku

⁵ [Slovenski računovodski standardi \(2016\)](#)

⁶ Uredba (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. julija 2002 o uporabi mednarodnih računovodskih standardov; s posodobitvami

obravnavana smiselno na enak način, kot odpis dolga oziroma terjatve in nakupu dolžnikovih kapitalskih instrumentov s stvarnim vložkom. Družba A bo tako na podlagi odstopa od terjatve v zameno za kapitalski instrument odpravila pripoznanje terjatve do družbe B, ki jo ima vrednoteno po nabavni vrednosti, in povečala vrednost finančne naložbe v družbo B, ki jo mora skladno s SRS⁷ 3.17 ovrednotiti po pošteni vrednosti. Za (pozitivno) razliko med povečanjem vrednosti finančne naložbe in vrednostjo odpravljenе terjatve bo družba A pripoznala prihodke v izkazu poslovnega izida.

Družba B pa bo odpravila obveznost do družbe A, povečala osnovni kapital v višini poštene vrednosti stvarnega vložka, to je terjatve družbe A, za razliko med odpravljenjo obveznostjo in pošteno vrednostjo stvarnega vložka pa bo pripoznala prihodke v izkazu poslovnega izida. Opisano ovrednotenje povečanja kapitala izhaja iz določil [Zakona o gospodarskih družbah \(ZGD-1\)](#) o povečanju kapitala z vplačili v obliki stvarnih vložkov, na primer iz drugega odstavka 187. člena tega zakona, ki za vrednost stvarnih vložkov, s katerimi se povečuje kapital družbe določa »določljivo gospodarsko vrednost«. Kapital se torej povečuje v višini gospodarske vrednosti stvarnega vložka (poštene vrednosti terjatve), nikakor pa ne v višini knjigovodske vrednosti obveznosti, ki se odpisuje. Zmanjšanje osnovnega kapitala družbe B, ki je bil predhodno povečan s stvarnim vložkom družbe A v obliki terjatve do družbe B, povečanje kapitala pa je bilo za davčne namene obravnavano kot je predhodno opisano, se ne smatra kot dividenda oziroma dohodek podoben dividendam, izplačan družbi A. Ob zgoraj opisani obravnavi konverzije dolga v kapital namreč ne moremo govoriti o izplačilu dobička oziroma presežka prihodkov nad odhodki niti ne o izplačilu na podlagi zmanjšanja osnovnega kapitala, ki se je predhodno oblikoval iz dobička ali rezerv iz dobička.

4.3 PRIMER 3: DAVČNA OBRAVNAVA ZUNAJ-SODNE PORAVNAVE IZ 41. ČLENA ZFPPIPP

Družba A ima terjatve iz naslova danih dolgoročnih posojil kapitalsko povezani družbi B. Družba A načrtuje z družbo B dogovor o konverziji terjatve iz naslova danega dolgoročnega posojila v kapital družbe B. Družba B bo odpravila obveznost do družbe A in povečala osnovni kapital v višini poštene vrednosti terjatve konvertirane v kapital (poštene vrednosti stvarnega vložka).

Zavezanca je zanimalo:

- ali mora družba B povečati davčno osnovo za razliko med zneskom odpravljenе obveznosti in pošteno vrednostjo stvarnega vložka
- in ali lahko družba, ki zunaj postopka prisilne poravnave izvede odpis dolga oziroma konverzijo dolga v kapital, upošteva določilo četrtega odstavka 41. člen [Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju \(ZFPPIPP\)](#), ki pravi, da se ob izpolnjevanju pogojev družbe v izkazu poslovnega izida ne pripoznajo prihodki zaradi prenehanja obveznosti, ki prenehajo na podlagi izvensodne poravnave.

Posredovan je bil sledeč odgovor. V skladu s splošnim računovodskim pravilom zapisanim v SRS⁸ 15.1. so prihodki povečanja gospodarskih koristi v obliki povečanj sredstev ali zmanjšanja dolgov. Pri konverziji terjatve v kapital gre z vidika dolžnika za poplačilo obveznosti s kapitalskim inštrumentom. Ker je poštena vrednost kapitalskih inštrumentov oziroma poštena vrednost terjatve, ki se konvertira praviloma nižja od knjigovodske vrednosti obveznosti, gre pri razliki med njima po vsebini za odpis obveznosti, torej za zmanjšanje dolgov, ki v skladu z računovodskimi standardi zahteva pripoznanje prihodkov. Določilo 41. člena ZFPPIPP, ki v

⁷ [Slovenski računovodski standardi \(2016\)](#)

⁸ [Slovenski računovodski standardi \(2016\)](#)

prvih dveh odstavkih določa drugačno računovodsko obravnavo zmanjšanja obveznosti na podlagi potrjene prisilne poravnave pa predstavlja odstop od splošnega računovodskega pravila. Dolžnik v višini odpisov obveznosti tako ne pripozna prihodkov ampak z odpisi obveznosti neposredno pokrije preneseno izgubo in za preostali znesek odpisanih obveznosti oblikuje kapitalske rezerve. Zakonodajalec je v obravnavanih primerih tako določil, da odpis obveznosti na kapital dolžnika ne vpliva prek izkaza poslovnega izida (posredno) ampak neposredno. Zakonodajalec pa se z opisano posebno računovodsko obravnavo odpisov obveznosti ni omejil le na prisilno poravnavo oziroma sodne insolvenčne postopke. V četrtem odstavku 41. člena ZFPPIPP je tako določil, da posebna računovodska obravnava velja tudi, če družba zunaj postopka prisilne poravnave izvede finančno prestrukturiranje na podlagi poročila o ukrepih finančnega prestrukturiranja iz 35. člena tega zakona tako, da sklene zunaj-sodno poravnavo, po kateri se njene obveznosti zmanjšajo zaradi delnega odpusta dolga, na katerega upniki pristanejo s to poravnavo, če taka zunaj-sodna poravnava učinkuje za najmanj 6/10 vsote vseh terjatev upnikov do družbe.

Če torej družba B po nastanku insolventnosti:

- a) pripravi poročilo o ukrepih finančnega prestrukturiranja, kot ga določa 35. člen ZFPPIPP,
- b) med ukrepe prestrukturiranja vključi poplačilo terjatve družbe A s kapitalskim inštrumentom družbe B in
- c) skladno z načrtovanimi ukrepi sklene zunaj-sodno poravnavo o zmanjšanju obveznosti z upniki katerih skupna vsota terjatve znaša vsaj 60% vseh obveznosti družbe B,

bo odpisane obveznosti na podlagi zunaj-sodne poravnave računovodsko obravnavala na način, kot ga določa 41. člen ZFPPIPP.

4.4 PRIMER 4: DAVČNA OBRAVNAVA KONVERZIJE TERJATEV UPNIKOV V KAPITAL DRUŽBE V POSTOPKU PRISILNE PORAVNAVE

Zavezanec je predstavili načrt konverzije terjatev upnikov v osnovni kapital kot del Načrta finančnega prestrukturiranja družbe dolžnice, ki je v postopku prisilne poravnave. Zanimalo ga je, v kakšnem obsegu bo družba dolžnica zaradi opisane konverzije izgubila pravico do pokrivanja davčne izgube iz preteklih let.

Zavezancu je bil posredovan sledeč odgovor. *Družba dolžnica iz naslova konverzije terjatev upnikov v kapital družbe izgubi pravico do pokrivanja davčne izgube iz preteklih let v obsegu razlike med davčno vrednostjo vseh konvertiranih obveznosti in pošteno vrednostjo kapitalskih inštrumentov družbe, ki jih dotedanji upniki pridobijo na podlagi konverzije.*

Družba dolžnica mora transakcijo konverzije obveznosti do upnikov v kapital družbe računovodsko obravnavati v skladu s SRS⁹ in MRS¹⁰ posebej OPMSRP 19¹¹. Pri konverziji obveznosti v kapital gre po vsebini za dve transakciji in sicer za odpis dolga in izdajo kapitalskih inštrumentov v zameno za kapital. Temu ustrezno je potrebno konverzijo tudi računovodsko evidentirati. To pomeni, da bi morala družba dolžnica v izkazu poslovnega izida kot prihodek pripoznati pozitivno razliko med knjigovodsko vrednostjo konvertiranih obveznosti in pošteno vrednostjo v konverziji izdanih kapitalskih instrumentov, če konverzija ne bi bila opravljena v okviru postopka prisilne poravnave. Ker pa je obravnavana konverzija del postopka prisilne

⁹ [Slovenski računovodski standardi \(2016\)](#)

¹⁰ Mednarodni računovodski standardi – MRS (Uredba komisije (ES) št. 1126/2008 s spremembami)

¹¹ Pojasnilo 19 Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja – OPMSRP 19 (Uredba komisije(EU) št. 662/2010)

poravnave, družba dolžnica na podlagi 41. člena ZFPPIPP prihodkov ne pripozna, izgubi pa v njihovi višini pravico do pokrivanja davčne izgube iz preteklih let, kakor to določa 37. člen ZDDPO-2. Več o tem si lahko preberete v podrobnejšem opisu [Pokrivanje davčne izgube](#).